

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXV. évfolyam

Subotica, SZOMBAT, 1924 június 21.

168. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben
Telefon szám: Kiadóhivatal 8-58. : Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

Kiadóhivatal: Subotica, Aleksandrova ul.1. (Leibach-palota)
Szerkesztőség: Aleksandrova ul. 4. (Rossia-Foncière-palota)

Mit érezhet

Macdonald és Herriot, amikor először kezet fognak egymással? Mit érezhetnek, amikor először simítja végig tekintetük egymás arcát, amikor leülnek egymással szembe s az első üdvözlő szó után elkezdnek beszélgetni. Az emlékezet a történelem aranykeletes, olajnyomatos képeit idézné béketárgyalásokról, amelyek egész korszakokra rányomták bélyegüket, szövetségek megszületéséről, melyek új irányt adtak a történelem erőinek. Az értelem azonban tiltakozik a multak idézése ellen. Milyen más ez a találkozás, mint amikor magányos léptek reszkettek össze egy útemre s külügyminiszeri és kancellári pókók szőtték a hálót a világosság ablaka elé. A lioni liceum egykori tanára s a halászlegényből tanító-sorba emelkedett egykori szakszervezeti titkár szorítanak most egymással kezet s e kézzorítás nyomán derékszögben tesz fordulatot az olasz politika iránya, a német politika új feladatához jut s új problémák megoldásától reméli végre atalpra-segítését. Erre a kézzorításra ügyel most lélekzetét visszafojtva az új utak elé terelődött Franciaország s ettől a kézzorítástól várja Anglia népe azoknak a vá-rakozásoknak beteljesítését, amelyek a hatalomra kényszerítették a Labour Party vezetőit?

Történelmi materializmus dogmáinak uralmának határt szab a csereháza. Amikor Macdonald érzi annak a világtörténelmi feladatnak súlyát, melyet a nyomort szülő megoldatlanságok a chequersi kuria íróasztalára helyeztek s amikor Herriot-t minden szavát és minden cselekedetét annak a parancsoló gondolatnak engedelmes szolgálatába állítja, mely a multak romjain Európa jövődjének tervét rajzolja ki, amikor Anglia és Franciaország urrá lett békeakarátának két reprezentánsa először ülnek le a tanácskozó asztalhoz, hogy helyrehozzák azt, amit a suta sorsa, a kivédhetetlen fátum s a gazdasági rend tébolyult anarchiája rongtottak. Nemcsak Európa szenvedő népe s az érdeklődő világnyilvánosság, de ők maguk is tisztában vannak azzal, kell, hogy tisztában legyenek azzal, hogy akarataukon, képességeiken s lelki bátorságukon mulik most a világpolitika s a világpolitikával százmil-liók sorsa. Még össze sem jöttek, Európa máris utánuk igazodik. Még meg sem szorították egymás kezét s máris abban az irányban helyezkednek el a hatalomnak a realitások iránt kifinomodott érzékű birtokosai, ami felé a chequersi találkozás új célkitűzéseit várják.

Macdonald még programot sem adott, máris az ő programját vizsgálgozták az európai sajtó vezércikkei s az európai parlamentek szószékei. A francia választások nyomán még meg sem alakult a Herriot-kormány s máris a francia baloldal követeléseinek igazságát s programja győzelmének szükségképpenességét bizonyították a politikusok és publicisták. Még kezet sem szorítottak egymással Macdonald és Herriot, az európai politika máris tettekben és irányváltozásokban számítolja le azt az eredményt, amit az általános várakozás ettől a találkozástól remél.

De mit érezhetnek ők, az erőnek, hatalomnak, etikai fölény-

nek és tudásnak két doktora, a kik konzultálni jöttek össze a beteg Európa ágya mellett, hogy megállapítsák a betegség okait s kijelöljék a gyógyulás útját. Mit érezhetnek ők, akiknek vállalhoz és felkiismeretére világtörténelmi feladatok súlyosodnak, akiknek minden szavát az a kérlelhetetlen bizonyosság teszi nehézzé, hogy ha tévednek, Európa népének most élő s ezután elkövetkező generációi fogják megsínyleni tévedésüket s ha Európa népét fölsegítik a betegágyból, a világtörténelem glóriája fogja nevéket megaranyozni. Mit érezhetnek ők, akik milliók jajának gyászkorusa között ma történelmet csinálnak a jelen és jövő számára?

Pasics csendőrökkel dobatta ki a földmives-párti képviselők küldöttségét

Mentelmi sérelmek minden vonalon

Beogradból jelentik: *Pasics* miniszterelnök és a földmivespárti képviselők afférja — amelyről a *Bácsme gyei Napló* már megemlékezett — meglehetősen nagy hullámokat vert fel politikai körökben. A földmivespárt kommunikét adott ki az incidensről, amely szerint

Pasics miniszterelnök a földmives-párti képviselőkkel folytatott beszélgetés végén csendőröket hozatott és felszólította őket, hogy dobják ki a képviselőket,

akik őt megfenyegették. A képviselők ezután — mint a kommuniké mondja — „a miniszterelnök alaptalan félelmén mosolyogva, nyugodtan eltávoztak.”

A radikális-párt körében a kommuniké állításaival szemben kijelentették, hogy a *miniszterelnök helyesen járt el, amikor csendőrökkel akarta eltávolíttatni a vele szemben támadóan fellépő földmivespárti képviselőket* és így sikeresen megvédte az állásának kijáró tiszteletet. Az ellenzéki képviselők támadó fellépését kormánykörökben nem tartják összeegyeztethetőnek a parlamentarizmus elvével és rámutatnak arra, hogy ezek az események is azt igazolják, hogy a *mostani politikai atmoszféra teljesen türehtetlen és abból csak az új választások mielőbbi kiírása vezetheti ki az országot.*

Betiltották a mokrini gyűléseket

A földmivespárt csütörtöki intervenciójának *Pasics* miniszterelnöknél és *Srskics* belügyminiszternél ma egyéb folytatása is volt. A belügyminiszter ugyanis pénteken rendeletet adott ki, amelyben *betiltia a radikális-párt és a*

földmives-párt május 22-ére Mokrinba egybehívott népgyűléseit és a Srnaosok ugyanerre a napra kitűzött zászlószentelését. Kormánykörökben helyeslik a belügyminiszter intézkedését, miután a három népgyűlésnek egyidőben való megtartása feltétlenül vérontásra vezetett volna. Az ellenzék ezzel szemben a gyülekezési jog és agitációs szabadság megsértését látja a belügyminiszter betiltó rendeletében, amelyet, ha módjukban lesz, a parlamentben is szóvá fognak tenni.

A kormány kommunikéje a banjalukai eseményekről

A kormány pénteken hivatalos kommunikét adott ki a legutóbbi banjalukai eseményekről. A kommuniké hivatkozik azokra a riasztó hírekre, amelyeket az ellenzéki sajtó az egyes pártgyűlések szétzavarásáról közöl és megcáfolja ezeknek a közleményeknek tendenciózus beállítását. A hivatalos kommuniké szerint

Miletics Sztanko képviselő, akit Banjalukán letartóztattak, beszámíthatatlan állapotban részegen érkezett meg Banjalukára.

Az uccán összeütközésbe került az éjjeli őrökkel, majd a vasuti vendéglőben több tekintélyes polgárba kötött bele, egyik asztaltól a másikhoz ment, káromkodott és köpködött, amiből már ott botrány keletkezett. Innen ismét az uccára ment, a közbiztonsági járőr parancsnokát revolverrel fenyegette, majd visszament a vendéglőbe, ahol revolverrel hadonászott. A rendőröknek csak nehezen sikerült a revolvert elvenni tőle és mivel két barátjának, banjalukai ügyvédeknek a közbelépése sem

csillapította le *Miletics*-et, végül is a rendőrök kénytelenek voltak a város nyugalma érdekében a képviselőt a rendőr-őrszobára bevinni és reggelig ott tartani, amíg kijózanodott. A hatóság *Miletics* ellen hatóság megsértése, revolverrel való életveszélyes fenyegetés és engedély nélküli fegyverviselés miatt megindította az eljárást.

Foglalkozik a kommuniké *Sumenkovics* Ilija képviselőnek *Strugából* való kiutasításával és megállapítja, hogy a *kiutasításról a hatóságok nem adtak ki formális rendeletet.*

A minisztertanács ülése

A politikai élet pénteken egyébként is igen izgalmas volt. *Nincics* külügyminiszter és *Pribicsevic* közoktatásügyi miniszter *Bledből* visszaérkeztek Beogradba és résztvettek a délelőtt tartott minisztertanácson, amelyen referáltak a *bledi kihallgatások lefolyásáról.* A kormány ezzel kapcsolatban megtárgyatta az egész politikai helyzetet, a hozott határozatokról azonban nem közöltek semmit a nyilvánossággal. Az ülés után csak annyit árultak el a miniszterek a sajtó képviselőinek: a kormány elhatározta, hogy *Bledben villát bérel, amelyben a királyhoz készülő miniszterek mindenkor meg fognak szállni.*

A minisztertanács foglalkozott a közel jövőben Brüsszelben összeülő interparlamentáris konferencia ügyével is és elhatározta, hogy a konferencián résztvevő *jugoszláv delegáció vezetője dr. Kojics* erdő- és bányügyi miniszter lesz. Kisebb reszortkérdések megtárgyalása után azt is elhatározta a kormány, hogy az országban történt politikai eseményekről napoként bulletinekben fogja a közvéleményt tájékoztatni a belügyminiszterium.

A kormány végül letárgyalta a külpolitikai helyzetet, elsősorban a *bolgár kérdést*, de döntést semmi irányban nem hozott. *Nincics* külügyminiszter a minisztertanács után munkatársunknak kijelentette, hogy a napokban összeül a kormány ugynevezett *külügyi komitéja*, amely alaposan meg fogja tárgyalni a bolgár kérdés egész komplexumát. A komité tagjai: *Pasics* miniszterelnök, *Nincics* külügyminiszter, *Pesics* hadügyminiszter, *Stojadinovic* pénzügyminiszter, *Pribicsevic* közoktatásügyi miniszter és *Kuzman* kereskedelmi miniszter.

Az új német követ Nincics külügyminiszternél

Nincics külügyminiszter péntek délelőtt fogadta dr. *Wolffhauser* új beogradi német követ bemutatkozó látogatását, aki félóra hosszúságú volt a külügyminiszternél.

Vagonhiányról panaszoknak Teherkocsik vesztegelnek a kis állomásokon

Néhány hét múlva megkezdődik már a gabonaszállítás is s ezzel inkább fokozódik a vagonhiány, amely már most is súlyosan érezhető a kereskedelemben és iparban. Hiszen a késedelmes szállításoknak legtöbbször az az oka, hogy a feladóállomás nem képes a szállítófeléneket bocsátani rendelkezésére. Ma vagonot szerezni nemcsak utánjárást, hanem megfelelő ügyességet, összeköttetést is igényel. Az ország különböző részeiben alig van különbség e tekintetben, mindenütt egyformán érzik és panaszkodnak a vagonhiányt, azonban Baranya kereskedői és iparosai e tekintetben is sokkal rosszabb helyzetben vannak, mint a többi vidékek. Baranya a vasutigazgatás székhelyeitől is távol esik s az odaváló emberek panaszaik ritkábban találhatnak meghallgatásra.

A baranyaiakat annál jobban bántja, hogy örökös vagonhiányról hallanak, mert nap-nap után látni kénytelenek, hogy egyes kis állomásokon hónapokon át vesztegelnek a teherkocsik, anélkül hogy valaki használná őket. Így például Baransko-Petrovoseo állomáson, a mely igazán jelentéktelen forgalmu hely, félév óta száznyolcvan vasúti teherkocsit vesztegel.

Mikor a vagon hiába kérő kereskedők arra hivatkoznak, hogy talán ezt a száznyolcvan kocsit fel lehetne használni, azt a választ kapják, hogy ezeket a *Hazai tatermelő r.-t.* (Domivinska proizvodna drva) zagrebi cég rendelkezésére kell fentartani.

Az üres vasúti kocsik historikumához hozzá tartozik az is, hogy azt beszéljük, hogy ez a zagrebi cég *nem is fizet a vasútnak* azért, hogy

már egy félév óta rendelkezésére áll ez a száznyolcvan vagon. Valószínű, hogy ezt az utóbbi állítást csak az érdekeltek elkeseredése szülte, lehetetlennek tartjuk, hogy egy magáncégnek ilyen kedvezményt adjanak. Ha azonban a zag-

rebi cég a rendes díjakat is fizeti, akkor sem gazdaságos a vasútra nézve, hogy egy kis állomáson száznyolcvan kocsit tart üresen, használatlanul, ellenben nagy ipari és kereskedelmi centrumokban nem lehet a szállítóknak vagonhoz jutni.

Holtszezon előtt — halott szezon után

A szuboticei hangversenyek, előadások és kulturkezdemenyvezések szezonvégi mérlege

Kell abban valami következeteséget keresni, hogy Szuboticát szinte álhatatosan elkerülik a művészi események. Most a szezon után számot kell vetni azzal, hogy mit hozott az elmúlt szezon azoknak a keveseknek, akik a közönyt bácskai sivatagában is keresik a szép, a jó, a művészi üdítő oazist. Milyen irodalmi, színházi, zenei és művészi események voltak itt Szuboticán az utolsó esztendő alatt? Szomorú reznigációval végződik ez a számvetés és a felelet nem lehet más, mint az az egy itt gyakran ismert szó: *semmi.*

Nem kell részletezni a szuboticei szezon eseményeit és szükségtelen az érdekelt tényezők érzékenységét bántani az egyes művészi kísérletek felsorolásával. Elég annyit megállapítani, hogy a *Hudozsensztveniszinház* vendégszereplése volt az egyetlen komoly művészi eseménye a kietlen szuboticei szezonnak. A hangversenyek tömkelegéből alig egy-kettő viselte magán a markánsabb művészet bélyegét és a tavalyinál kétségtelenül jobb szláv színelőadások is legfeljebb csak becsületes művészi kísérletnek nevezhetők. Az emigráló moszkvai drámai művészeket kívül minden komoly érték, turnézó európai művész elkerülte Szuboticát, mintha ez a város nem lenne alkalmas a komolyabb művészet értékelésére és

befogadására. Pedig erre a tévhitre a sokszor és sokat ócsárolt szuboticei közönség maga cáfolt rá épp az orosz színészek vendéjátéka alkalmával. Kétségtelen, hogy Szuboticán elenyésző kicsi az intelligencia. Ezt szokták azután minden az indokolására felhasználni, akkor, amidőn arról van szó, hogy miért nincs művészi élet Szuboticán. És mégis épp az elmúlt szezonban ez a kétségkívül kisszámú intelligencia dicséretesen kiállta az erőpróbát. A közönség bebizonyította, hogy szívesen fogadja a komoly művészi teljesítményt, sőt támogatja a becsületes törekvéseket is — mint ez a novisadai színtársulat opera-előadásain volt tapasztalható — csak éppen a rossz és sekélyes próbálkozásokat nem támogatja. *Nem kell neki a rossz, mégha jót nem is kaphat.*

Az igazi művészi értékek megbecsülése ellenére is azt kell látni, hogy a *nagy művészi nevek jugoszláviai turnéjukon következetesen elkerülték Szuboticát.* Nem egy eset volt rá az elmúlt szezonban is, hogy kitűnő európai hírnévű művészek figyelemre méltatták ugyan a novisadai közönséget, de Szuboticán nem kockáztatták meg a kiszállást. Ennek is könnyű megtalálni az okát. A magyarországi vidéki városokban sohase vendégszerepelt annyi kiváló budapesti művész és

kontinentális nagyság, mint épp az idei szezonban. Pedig ott súlyos milliókat kell fizetni fellépti díjért és a gazdasági viszonyok is rosszabbak, mint nálunk, mégis megfizeti a vidék kulturát sóvárgó közönsége a komoly művészi produkciót, jobban, mint valaha. Szubotica közönsége is megfizetné — és itt megint csak a nagyszerű orosz drámai együttes anyagilag is fényes sikerű vendéjátékára hivatkozunk — csak nincsen senki, aki az ilyen turnézó művészeket Szubotica részére lekösse.

Itt elértünk az irodalmi és művészi társaság kérdéséhez. Bár nem tartozik szorosán az elmúlt szezon eseményeihez, de ha számot vetünk azokról és egy kulturális mérleget akarunk felállítani, meg kell állni egy pillanatra ennél a kérdésnél is. Épp az utolsó hónapokban volt sok szó az irodalmi társaság létesítésének szükségéről, de amíg Becskereken például az ottani irodalmi társaság és közművelődési egyesület már régen hónapról-hónapra rendezzék a matinékat és felolvasásokat, addig Szuboticán az *elhízázott mederben megkezdett szervezkedés gyökerében meghusztotta ezt a kísérletet is.* Vajdasági magyar irodalom? Az elmúlt esztendőben *mindössze három magyar könyv* bizonyította halványan, hogy ilyen is van. *A magyar folyóiratig azonban még mindig nem jutottunk el* és amíg Erdélyben igazán nívós nagy folyóirat született meg, addig a Vajdaságban még mindig nem akad kiadó, aki üzleti számításaiába bele tudná vagy akarná illeszteni a magyar folyóirat kiadását is. A kevésszámú vajdasági magyar író tehát a színpad, a felolvasóasztal és az irodalmi folyóirat hiányában legfeljebb csak egy-két lap tárca-rovata részére dolgozhatik. Így pedig aligha fog megerősödni a vajdasági magyar irodalom, bármilyen vitákat rendeznek is az unatkozók s

Európa tragédiája

Irtá Francesco Nitti

A jövő héten jelenik meg Nittinek, a pacifista olasz államférfiúnak legújabb könyve: *La Tragedia dell' Europa* (Európa tragédiája) a turini Gobetti-cég kiadásában. Nitti csak a könyv megjelenése után hagyja el Olaszországot és költözik Svájcba. Az alábbiakban közöljük a könyv előszavának egy részletét. Miután Nitti leírja a versaillesi békeszerződés 1920 június 10-én történt aláírását és vázolja az akkori párisi hangulatot, rátér a maga álláspontjára és a következőket írja:

Mindig heves ellenfele voltam a német militarizmusnak és a katonai erőn alapuló minden fajta imperializmusnak és nacionalizmusnak. Ha azok az olaszok, akik annak idején II. Vilmosért és a német imperializmusért lelkesedtek, ma a francia militarizmust dicsőítik, én ezzel szemben ma is nyíltan hangsúlyozom idegenkedésemet ez ellen a rendszer ellen és a demokratikus Franciaország hívének vallom magamat.

Ami engem illet, én egészen eddig azt hittem, hogy a népek harcáról van szó a német militarizmus ellen. Ezért helyeseltem azonnal Olaszország beavatkozását a háborúba, abban a reményben, hogy így könnyebben jutunk el az emberi igazságokhoz és a népek testvéri együttéléséhez. Azonban nyomban a győzelem után észrevettem, hogy Olaszországban is elterjedt az az örület, amely igen veszélyes a békére és hogy olyan hangon kezdenek

az emberek beszélni, amely igen különbözik attól a hangtól, amellyel annak idején igazolni kívántuk a háborúban való részvételünket. Azt gondoltam, hogy az összes erőnek együtt kell működnie az igaz és becsületes béke megteremtése érdekében és ezért azok a manifesztációk, amelyek előbb Franciaországban, majd Angliában és Olaszországban is bekövetkeztek, bántóan hatottak rám. Tehát azért harcoltunk a háború ellen, hogy új háborút csináljunk, azért prédikáltuk a militarizmus összezuhasát, hogy egy új, még rosszabbakaratu militarizmust teremtsünk? 1919 januárjának közepén kiléptem a kormányból. Súlyos lelkiismereti furdalásaim voltak és aggódva néztem a jövő elébe. A többi politikusok, akik a békeszerződést előkészítették és a tömegörületben maguk is elhitték, hogy végre tudják hajtani, később utánam átéltek ugyanezt a krízist.

Nitti azonban érdekesen ismerteti Lansing volt amerikai külügyi államtitkár mentalitását, valamint a többi, a békeszerződésben részes entente-államférfiak állásfoglalását. Jellemző, hogy a franciákon kívül az összes többi államférfiak elleneztek a szigorú békefeltételeket, mégis aláírták a szerződést. Nitti ennek ismertetése után a következőképpen folytatja:

Igy gondoltok Lansing amerikai államtitkárán kívül szinte az összes jelenvolt politikusok, akik a versaillesi szerződést aláírták és Franciaországon, valamint egy-két vazallus államán kívül senki sem volt, aki ne szegyenkezett volna az aláírásakor. *Ez volt az új idők legnagyobb szabású büntetése.* Miután aláírtam a béke-, vagy

jobbá mondvá háborus szerződést, Páris nagy örömmámora mély gyászba kényszerített. Soha sem lehet tartós az a békeszerződés, amely a legyőzött nagy népek és nemzetek leigázásán és feldúlásán alapul. Az első közlekedési kísérlet nem egy év Atrida-végzetnél. Milyen forradalmak és háborúk fogják ezt követni?! Egy valóban logikus béke nem kelti fel a tömegek lelkesedését, ellenkezőleg mindig kritikákat és csalódásokat von maga után.

Az 1920 júniusában megtartott konferencia további lefolyása sokban hozzájárult gyászom növeléséhez. A többiek mind olyan dolgokat akartak, amelyeket elleneztem. Ezekhez két olyan követelés járult, amelyek különösen bántottak. Az első az a követelés volt, hogy Hollandia szolgáltassa ki itélkezés céljából II. Vilmos császárt, a második pedig az, hogy Németország adjon ki több ezer német tisztet, akiket kegyetlenkedéssel vádoltak. Erélyesen szembeszálltam ezzel a két követeléssel, melyek esztelenek s erkölcstelenek voltak, akárcsak az egész békeszerződés és minden erőmmel harcoltam ellenük. Mintha mi, az ellenség bíraskodhatnánk II. Vilmos császár felett és mintha a szerződés, amely megállapítja a német nép felelősségét, nem lenne a legkeményebb büntetés! Mintha feltehetnők azt a német népről, hogy kiszolgáltatt több ezer tisztet, hogy mi itéljünk felettük! És hogyan itélkezhetnénk! Vajon a mi embereink nem követtek-e el kegyetlenségeket a háború alatt? Végre annyit elértem, hogy Hollandiára nem gyakoroltam igazságtalan nyomást, hanem megelégedtem egy jegyzékkel, amelyről már előzőleg köztudomású volt, hogy eredmény nélkül marad. Sikertől kivívnom azt is, hogy a

német tisztet felett német bírák ítélkezzenek Lipcsében.

Szóba került, hogy vajon ne deportálják-e II. Vilmos császárt az egészségtelen klímájú Curacao szigetére. Ez céltalan alávalóság lett volna és ezért ezt is elleneztem. Tévedés tévedés, hiba erőszakot idéz elő. Ha itt van már az a rossz, akkor még rosszabb következnek. Militaristák, idegen-államférfiak, szenzációkérők, hályás újságírók, üzletelők után szaglászó bankárok, mindig a nagy profitot kereső hadigazdagok egész Európában aláásták a felelősségérzetet és a politikai erkölcsöket. Bárhogyan csoportosítják is át a tényeket, bárhogyan háttérbe is szorítják a valóságot, az igazságnak titokzatos, hatalmas ereje van. Gazdasági leigázások, morális sértések előbb-utóbb reakciót váltanak ki és mindezekért a francia imperializmus lesz felelős. Hangsúlyozni szeretném, hogy őszinte barátja vagyok Franciaországnak és a háború kezdete óta elkeseredett ellenfele a német imperializmusnak. Azt hiszem őszintebben szeretem Franciaországot azoknál, akik az erőszakot prédikálják és segítik a franciákat a végzetes tévedéseikben. Én még azoknak az államférfiaknak csoportjába tartozom, akik szükségesnek tartják Franciaország és Németország becsületes kibékülését és testvéries együttműködését. Egyikük sem tudja existenciáját a másik elpusztítására alapítani. Vajon nem lehetséges, hogy ez a két ország egymás javára megbékéljen? Ezért egyetlen erőszakosságot, egyetlen büntetést sem kell elfeledni, elhallgatni. Németországot nem hal meg, Németországot nem lehet elpusztítani, ezt a franciáknak is be kell látniok.

ki a kísérettségét a 4. osztály elvégzése után, amit a Vajdaságban már életbe léptettek. Szükségesnek tartják, hogy a polgári iskolai tanérek megfelelő kiképzése érdekében magasabb pedagógiai tanfolyamokat létesítsenek. A tanárok elégedetlenségüknek adnak kifejezést amiatt, hogy az új tisztviselőtörvény igazságtalanul és képesítésüknek meg nem felelően kategorizálja őket és követelik a kormánytól sérelmeik orvoslását. Elhatározták, hogy a polgári iskolai tanárok hivatalos lapját, a *Gradjanska Skola*-t továbbra is havonta egyszer fogják Mariborban kiadni.

Este a noviszadi tiszti otthonban kétszáz terítékes bankett volt a kongresszus résztvevőinek tiszteletére, amelyen Noviszad város nevében *Stefanovics Zsarkó* polgármester üdvözölte a tanárokat. A vendégek szombaton meglekintik Noviszad város nevezetességét és Petrovradint, vasárnap pedig Beogradba utaznak a polgári iskolai tanulók országos rajz- és ipari kiállítására.

Peronoszpóra pusztítja a baranyai szőlőket

A peronoszpóra évtizedekkel ezelőtt már temérdek kárt okozott a baranyai szőlőkben. A baranyai szőlősgazdák, szakszerű permetezéssel leküzdötték a peronoszpóra veszedelmét. Az idén azonban olyan hatalmas mértékben ujjult ki a peronoszpóra, hogy azzal szemben a permetezés sem használt.

A szőlőbetegség különösen *Vörösmart, Csuz, Sepse, Kő* és *Karancs* szőlősgazdáinak termését sújtja. Az idén nem igen szüretelnek a baranyai szőlőkben. A peronoszpóra ilyen nagymértékű elszaporodásának oka az, hogy az árvíz folytán nedvesebb lett a talaj s sokkal alkalmasabbá vált a pusztító gombák kifejlődésére.

A baranyai lakosság, amelynek vagyonából temérdek sokat pusztított az áradás, most újabb s nehezen kiheverhető gazdasági krízis előtt áll. Az öt község lakosságának főjövedelme a bortermelés volt s ha ez válságba kerül, akkor megint egy sereg vajdasági magyar foghat vándorbotot a kezébe s kelhet utra Amerika felé.

A fekete banda

Rendőrmiszter satirikus vigjátéka a rendőrségről

Vigjátékirók, humoristák és egyéb satirikusok nem egyszer tolluk hegyére tűzték már a rendőrség intézményét és *Courteline* „A rendőrfőnök jó fia” című bohózatát egyáltalán nem áll egyedül ebben a nemből, de az még nem igen fordult elő ideig, hogy *aktív rendőrfőnök* tépázta volna meg a színpadon a satíra fegyverével a rendőrség féltett presztízst. A kolozsvári színház legutóbbi bemutatójának, „A fekete banda” című vigjátéknak, amely vitriolos gúnyal figuráz ki egy rendőrségi hivatal, meg van az a pikantériája, hogy olyan valaki írta, akinek nincs kevesebb köze az ország rendőrségéhez, mint a pápának az olasz papsághoz. *Romulus Voinescu* ugyanis Románia központi vezérfelügyelője. *Rendőrmiszter*, mint amilyen *Fouché* lehetett Napoleon idejében. A darabja pedig kaján satírája támadás — a vezetése alatt álló intézmény ellen...

Trotlovics kerületi rendőrkapitány a vigjáték hőse. Egy korrupciós, buta és műveletlen fráter, aki a maga aljas ambíciójában felsülve, valami teljesen ártatlan, szegény handlét tartóztat le és kizoz meg, mert hozzá hasonló ostoba detektívje úgy szállítja be a rendőrségre, mint a féltelmes „Fekete banda” főnökét. Förtelmes ez a figura, annál tálatosabb, mert szembe van vele ál-

litva egy becsületes, nemes, tisztalelkű és okos, fiatal hivatalnok, aki csupa igazságérzés, tehát legalább szóban, azonnali bosszút áll a rendőrkapitány minden hitványságán.

A darab meséje egyszerű, de azért nagyon mulatságos. Az ötletes dialógokban pedig sokszor meglepően bátor

szociális igazságokat mondanak ki. A közönségnek elképzelhető módon tettett a rendőrmiszternek színpadra átdolgozott véleménye saját közegeiről és „A fekete banda” emlékezetes sikert aratott. A nézők sokszor lámpák elé hívták a szereplőket. A darabot *Kádár Imre* fordította magyarra.

Herriotnak bizalmat szavazott a francia kamara

A francia miniszterelnök a német demokráciához apellál

Párisból jelentik: A kamara csütörtöki interpellációs vitája pénteken a hajnali órákig tartott. Egymásután szólaltak föl: *Bokanovszky, Aurio, Faure, Le Trocquer* és két ízben *Herriot* miniszterelnök. Késő éjszaka már fáradt volt a Ház és hosszabb szünet következett, majd az ülés megnyitása után *Herriot* újból szót kért, hogy válaszoljon *Le Trocquer* volt közmunkamiszternek. A miniszterelnök vádat emelt a francia nagyipar ellen, hogy önző érdekekből visszavonta a megrendelések nagyrészét, amelyeket a német anyagi szállítások keretében kellett volna megkapni.

Ami *Maginot*-nak azt a követelését illeti, hogy a kormány tartsa fenn a Ruhr-megszállást, *Herriot* azt válaszolta, hogy akkor a francia csapatok akár 37 évig a Ruhr-területen maradhatnak. Beszédét azzal fejezte be, hogy apellált a német demokráciához, legyen rá gondja, hogy Franciaország megkapja,

amit joggal igényel.

A miniszterelnök beszédének nagy hatása volt s utána percekig éljenzett a többség. Végre éjjeli fél 1 órakor elkövetkezett a névszerinti szavazás. Összesen 547 szavazatot adtak le, mert 40 képviselő tartózkodott a szavazástól. Ezek baloldali köztársaságiak voltak. 313 szavazattal 234 ellen a kamara elfogadta a bizalmi javaslatot.

Stresemann üdvözli Herriot-t

A német néppárt nagygyűlést tartott, amelyen *Stresemann* külügyminiszter nagy beszédet mondott. Kijelentette, bizonyos abban, hogy az új francia kormány nem gondol a régi módszerek alkalmazására. Majd üdvözölte *Herriot*-t abból az alkalomból, hogy javaslatot tett az amnesztia végrehajtására. Kijelentette, hogy ez az amnesztia Németországban csak akkor éreztetné jótékony hatását, ha azt minden elítélt német polgárra is kiterjesztik.

Amerika árnyképei

A kivándorlók fosztogatói

New York Ez — sajnos, magyar specialitás. A *hiéna*, amelyik felfalja a saját testvérét. Az elősdi, amelyik a saját fajtája vérét kiszipolyozza. A magyar paraszt régente azért vándorolt ki, hogy gyorsan pénzt szerezzen és a dollárokért visszavásárolja földesekéjét vagy amerikai pénzen kis birtokocskát vehessen magának otthon. A dollár volt a vágya, szerelme, szenvedélye. A dollár azonban lassan gyűlik, véres verejtékekkel kell azért megszenvedni. Kapva-kapott, hát a szegény *body* — ahogy itt a Jánosokat, a dolgozó szegény magyart hívják — azon, ha »uri« honfitársai olyan jó tanácsokkal látták el és ha olyan vállalkozásokba vitték bele, amelyik pár év alatt megszázszorozza az ő nyomorult dollárocskáját számát.

Rajokban élnek ma is ezek az »uri honfitársak«, akik csoportonként szoktak a szegény, pénzsóvár, álmodozó magyarkák telepeire ráfeküdni és jól bevált amerikai rendszer szerint belevenni, lelkiileg belekényszeríteni őket olyan vállalkozásokba, amelyek aranyhegyeket ígérnek. Rajtaütnek ezek a bandák a kis magyar telepeken, hónapokig fosztogatták, kábítják a nehéz munkával pár ezer dollárt összekuporgatott magyarokat. Felforgatják lelki nyugalmukat, felhírogatják dollár-szenvedélyüket és amikor sikerült a betörés, hamarosan kifosztják mindenükből a nyomorultakat, az »uri honfitársak« pedig sok ezer dollárral gazdagabban élnek tékozló életüket valamelyik amerikai nagy városban.

Valamikor *New York* volt a székhelyük ezeknek az »uri honfitársaknak«, ma *Pittsburgh*. Vezéruk alföldi, valamikor hamis kártyás volt, több ízben ült már, dusgazdag ember. Vendégszerető, gavallér, nagy barátja a magyar színészeknek és tavaly Budapesten is szerepelt színházi lapban, színészhálón, mint jótékonyágáról és hazafiasságáról közismert »előkelő magyar«. Ő szokott előkelő óhazai vendégeket megtraktálni, engem is megkörnyékezett... A társasága: magyarországi bukott kereskedőktől és váltóhamisító bankároktól

tól kezdve levitézlett huszártisztekig egész díszes banda, amelyekbe facér pincér, cigánycimbalmos és leánykereskedő, magyarbarát-török is tartozik.

Ez a banda követi el a leglelkületlenebb gazságokat. Ez fosztja ki és dülja fel a meggazdagodott, távoli magyar telepeket. Műdszerük kettős: előbb a banda utazó tagjai puhítják porhanyóra telepükön a szegény magyarokat, azután a telep vezetőit *Pittsburgh*ba csalva gondoskodnak mámoros, jó napokról — pezsgős murikról, nőről, muzsikás éjszakáról — a banda többi tagjai, amíg el nem szedik a pénzüket.

A legegyszerűbb-leggyakoribb család: a telepítés. Úgyes ügynökök telebeszélnek a magyar családok fejét azzal, hogy itt, vagy ott nagyszerű földek vannak, bányapleasok, olajforrások — vegyék meg, pár év alatt gazdag emberek lesznek. Azután a rábeszélés, itatás, nagyszerű autókön *Potemkin-falvákön* való kápráztató keresztülzáguldás és az ő műdszerük többi, jól bevált eszközeivel, aláírattják a decetlet (öröklésvél), elszedik bondban (biztosíték) a pénzüket. Kapnak gyalázatos földeket, sivatagokat. A szegény becsapott magyarok elvesztik véres-verejtékekkel szerzett dolláraikat, *Pittsburgh*ban vagy más banda más centrumában pedig folyik a pezsgő rogyásig.

Igy alapították szegény magyarokkal *Floridában* a *Balaton* telepet. A telepítők megszöktek, a kifosztott magyarok pedig koldusszegényen széledtek szét, miután a floridai paradicsom narancserdői helyett kigyófészkekbe ölték 10—20—30.000 dollárjukat: egy-egy élet árát. Így vitték bele a magyarokat a *south-riveri* vagyár alapításába, ahol fel is építették — a fundamentumokat, a becsapottak vagyónkájuk árán nemcsak részvényesei, de vezetői is lettek a »gyárnak«. A telepítők megszöktek a pénzzel és a kifosztottak ma is jajgatnak elvesztett vagyónuk hült-helyén.

Egy másik szélhámos banda vezére, mint pap és lapszerkesztő telepített vasutak földjére és meztelenre vet-

keztette jómódu híveit. *Pittsburgh* környékén nemrég aranybányára csaltak vagy százezer dollárt magyaroktól. Legutóbb csak 15.000 dollárt sikerült kizsebelni a *Riel-féle cherletoni* bányára.

Több száz magyar pénzt elcsaltak olajkutakra. Sok dollárt loptak ki magyarok zsebéből azzal is, hogy *Dél-Amerikába* telepítik őket, ahol pár év alatt milliomosok lesznek. Még szerencse, hogy csak a pénzüket csalták ki és nem vitték le őket az ígért délamerikai magyar eldorádoiba.

Nem volt utolsó az a betörési manőver sem, amivel ezek a fakirok (féker-szélhámos) több százezer dollárt metszettek ki kis magyarok zsebéből a *New York—Chikagó-sugarvasut* részvényeivel. A *newyerseyi* téglagyár sem volt utolsó, ahol a részvény ellenében telket ígértek és legalább félmillió dollárt zsebeltek össze a tönkretett magyarok százaitól. A legutóbbi nagyszabású szélhámosság pedig a *Ohio export-import* társaság alapításával 1920-ban, ahol több mint egy millió dollárt vágta zsebre az uri honfitársak e nem létező vállalat részvényeieért, amelyik az alapító után két hónapra már osztalékot fizetett.

Knu Andor

Huszonkét betörés

A rendőrség összeállította a leghiresebb szubotical betörő bűnlajstromát

Néhány héttel ezelőtt tartóztatta le a szubotical rendőrség *Rumenákovics* (Susro) György szubotical péksegédet, akit betöréses-lopások miatt már régóta köröztek. *Rumenákovics* csak nemrég szabadult ki a mitrovicai fegyházból, ahol hat évi büntetését töltötte ki. A múlt év júniusában tünt fel ismét *Szuboticán*, ahol folytatta megszokott mesterségét és egy év leforgása alatt *Szuboticán* és *Bajmokon* számtalan betörést és lopást követett el. Egy ízben a palicsi rendőrség menyasszonyával *Baksa Mária*-val együtt letartóztatta. *Rumenákovics* azonban még mielőtt beszállíthatták volna *Szuboticára*, megszökött a palicsi rendőrségtől.

A szubotical rendőrség nagy nyomozást indított a válságban nyúló szökevény után. Néhány héttel ezelőtt tudomásukra jutott detektíveknek, hogy *Rumenákovics* jana napnyugati ugarokban levő távolzókodik, ahová délelőttökint adszent aludni megy. A detektívek mentek rá aludni *kovicsek*hoz, ahol itatták az abból házat, de a szökevény nem sák. A detektívek már távolzókodik akartak, amikor egy távolzókodik akartak, hogy az ágyban a párnák között vannak dobálva és hogy az egyik párna hiányzik. Erre tovább folytatták a kutatást és az ágy alatt rá is akadtak *Rumenákovicsra*. Éppen aludt. A ravasz betörő ugyanis, amikor aludni akart, bebújt az ágy alá és többször, amikor a lakásban házkutatást is tartottak, nyugodtan aludt az ágy alatt.

A kézrekerült betörőt beszállították a rendőrségre, ahol megkezdtek a kihallgatását. Eddig huszonkét betöréses lopást ismert be, amelyből tizennyolcat *Szuboticán* és négyet *Bajmokon* követett el. Vallomása szerint többek között *Joó Sándor* szubotical gazda lakásáról arany és ezüstneműeket, valamint ruhaneműeket, *Taskovics* Bélaéktól ruhaneműeket, *Sárcevic* Péteréktől télikabátot, *Mészáros* Ferencétől ruhaneműt, *Szabados* Sándor majsai-szöllőkbeli lakásáról ruhadarabokat vitt el. Több károsult nevét és lakását már nem is tudja megmondani. A lopott holmikat rendszerint eladta és az értük kapott pénzt szeretőjével együtt elköltötte. Kihallgatása folyamán azt is beismerte, hogy egy alkalommal utlevél nélkül átment Magyarországra. Jogtalan határátlépés miatt a rendőrség harminc napi elzárásra és 250 dinár pénzbüntetésre ítélte. Büntetése kitöltése után átkísérik a szubotical ügyészség fogházába.

A vajdasági kereskedők tiltakozása az adójavaslatok ellen

Junius 26-án nagygyűlést tartanak

Noviszadról jelentik: A noviszadi Lloyd helyiségében a vajdasági gyárosok és kereskedők pénteken délelőtt *Miroszavljevics* Lázár elnöke alatt értekezletet tartottak, amelyen a helybeli kereskedőkön, iparosokon és gyárosokon kívül a szuboticaí, szentái, verbászi, járeki és novi-futtaki kereskedelmi és ipari testületek képviselői vettek részt.

Az értekezlet megnyitó beszédében rámutatott arra, hogy a vajdasági kereskedőkre javasolt adók *tulzottak* és a kereskedők és iparosok vagyoni állapotának nem felelnek meg.

Monasevics S. Dusán noviszadi kereskedő éles bírálat tárgyává tette a pénzügyi referensek munkáját és részletes adatokkal igazolta be, hogy a magas adójavaslatok egyenesen a kereskedők existenciáját fenyegetik.

Krajacsevics Gyuró kifejtette, hogy abban az esetben, ha az adó-kivető bizottság ragaszkodik a kivetett adótételekhez, a kereskedők válságos helyzetbe jutnak és *nem fognak tudni kötelezettségeiknek eleget tenni.*

Az értekezlet végül egyhangúlag határozati javaslatot fogadott el, amely szerint követelik az egységes és igazságos adó-kivetési rendszer életbeléptetését, mert a *jelenlegi rendszer szerint a Vajdaság kereskedelme és ipara aránytalanul nagyobbat adót fizet, mint a többi tartományok kereskedői és iparosai,*

azonkívül követelik, hogy a kormány a kereskedőket és iparosokat helyes pénzügyi politikával támogassa. A pénzügyi kormányzatnak gondoskodni kell megfelelő hitelről a kereskedők és iparosok részére, meg kell szüntetni a nyomasztó pénzkrisist, enyhíteni kell a türeltlen kamatterhen, le kell szállítani a postai, vasuti és távirati díjakat, meg kell javítani a közlekedést, meg kell szüntetni a jogtalan illetékek szedését, valamint a jogtalan vasuti fekbér kirovását. A kormány utasítsa a szuboticaí vasutigazgatóságot, hogy a jelenlegi fekbérrendszert szüntesse be.

Az értekezlet végül elhatározta, hogy *junius 26-ikán, csütörtökön délelőtt tíz órakor Noviszadon a Szloboda-szálló nagytermében tiltakozó nagygyűlést tart,* amelyre a Vajdaság kereskedőit, gyárosait, iparosait meghívja. Felhívják továbbá a Vajdaság valamennyi kereskedőjét, hogy *junius 26-ikán, a nagygyűlés napján délelőtt 10 órától délután 2 óráig az üzleteiket tartásuk zárva tiltakozásuk jeléül.*

Az értekezlet azonkívül foglalkozott a szombori Gazdasági Egyesület beadványával, hogy Szombor városában terménytözsédet állítsanak föl. Az értekezlet elítélte ezt az akciót és memorandumban fogja kérni a kereskedelmi minisztert, hogy a szomboriak kívánságát ne teljesítse, mert szerintük a Vajdaságnak nincs szüksége második terménytözsédre.

A kiállításra készülő Verbász

Augusztus hó 10-én leplezik le Pechán József festőművész szobrát

Amikor a *Bácsmegyei Napló* két évvel ezelőtt sorozatos riportokban beszámolt a Vajdaság vidéki centrumairól, megállapította Verbászról, hogy *egyike azoknak a vajdasági városoknak, amelyek ezen a nagy és termékeny agrárföldön az ipar és kereskedelem reprezentáló gócpontjaivá váltak.* Verbász létkető ipari és kereskedelmi életét mindenhol jobban demonstrálja az a sok ipari és iparvállalat, amely ebben a városban néhány évtized alatt született. Legjelentékenyebb gyára a *gyógyár,* amelynek békében 1200 dolgozó volt a termelőképesége. A cukorgyár közvetlen közelében fekszik a kendergyár, amely évente ötszázholdnyi terület kendertermését dolgozza fel. 1912-ben alapították a verbászi gyufagyárat, amelynek gyártmányai ugy a bel-, mint a külföldön előnyösen ismertek.

A gyárakon kívül Verbászon hatalmas gőzmalmok is működnek, amelyek teljesen kielégítik a környékbeli lakosság lisztigényét és azonkívül még nagyobb mennyiségű lisztet külföldre is exportálhatnak.

Két év alatt különösen a kisipar mutatott nagy fejlődést Verbászon, ami a noviszadi országos iparkiállítás után arra indította a verbászi iparosokat, hogy ők is *nagy kiállítás keretében ismertessék meg produktaikat a Vajdaság közönségével.*

A kiállítás megrendezésére irányuló mozgalmat a verbászi ipartestület indította meg és a mozgalom megszervezésében — amelynek eredményeképpen már a közeljövőben megnyílhat az iparkiállítás — nagy érdeme van *Schmidt Fülöp* verbászi építésznek. Schmidt többi iparostársaival fáradságátlanul buzgólkodott, hogy a kiállítás minél nagyobb arányú legyen, minél nagyobb érdeklődést keltsen, ne csak a Vajdaságban, hanem az egész ország területén is. A főcél arra irányult, hogy a közönség a kiállításon elsősorban a verbászi ipar fejlődését

ismerje meg és épp ezért a kiállítás rendezői úgy tervezték, hogy a vidéki iparcikkek közül csak olyanok állíthatók ki, amelyek készítésével Verbászon nem foglalkoznak.

Hónapokig tartó előkészületek után — mint Verbászról jelentik — a mozgalom oly stádiumba jutott, hogy a kiállítást rendező bizottság kitűzhetette a kiállítás megnyitásának napját is. A tervek szerint augusztus 10-ikén nyitják meg ünnepélyes keretek között a verbászi iparkiállítást, amely tíz napon keresztül — augusztus 20-áig bezárólag — áll a közönség rendelkezésére. A megnyitási ünnepségeken — amelyek végleges programját a napokban fogják megállapítani, résztvesznek a kormány képviselői, valamint a hatóságok is. A kiállítás alkalmával fogják leplezni *Pechán Józsefnek, a verbászi származású hírneves festőművésznek szobrát is.* A verbásziak örök emléket akarnak állítani az elhunyt művésznek, aki e kis bácskai városból indult el a halhatatlanság felé.

Az iparkiállítással egyidejűleg a *Bácsbodrog Vármegyei Gazdasági Egyesület nagy mezőgazdasági kiállítást rendez Verbászon,* ami igen alkalmas arra, hogy az iparral nem sokat törődő gazdák érdeklődését is felkeltse a verbászi iparkiállítás iránt.

Amikor a verbászi iparkiállítás előkészületeiről írunk, meg kell emlékeznünk azokról a vezető személyiségekről is, akik a verbászi iparosokat mindenkor támogatták, buzgították az ipar fejlesztése érdekében. Ezek közé tartozik elsősorban *Lalosevics István* járási főszolgabíró, *Wagner Adolf* evangélikus esperes, *Ivanics jegyző,* ugyszintén a római katolikus plébános és a református lelkes.

Verbásznak ipari fejlődése mellett minden lehetősége meg van a kulturális fejlődésre is. Verbászon van ma a Vajdaság egyetlen német gim-

náziuma, azonkívül polgári leányiskolája és számos kulturintézménye. Kitünő műkedvelőgardája az egész környéken ismeretes. A kulturális fejlődés érdekében élénk tevékenységet fejt ki a verbászi kaszi-

nó is, amely minden kulturális mozgalomnak kiinduló pontja.

Verbász szorgalmas, törekvő lakosságával rövidesen a Vajdaság legjelentékenyebb városai közé fog emelkedni.

Három halálos szerencsétlenség történt az osztrák-magyar autótúra-versenyen

A szörnyethalt utasok kilétét eddig nem tudták megállapítani

Bécsből jelentik: Az osztrák-magyar autótúra versenyen sorozatosan történnék a rossz rendezés következtében a balesetek. Minthogy a verseny harmadik szakaszán a versenyzők nem alhatták ki magukat, a kimerültségnek aztán maiden tragikus következménye lett. Gróf St. Julien-t a 17-es számú Steyr-kocsi vezetőjét, Katschberg előtt a Tamswegen elnyomta a fáróladság. Egy óvatlan pillanatban kocsijának első kereke megcsuszott egy kövön, a kormány balra fordult, a gép feljutott a magas utszégyelre, onnan pedig lefordult az uttestre. Szerencsére a kocsi lassan haladt a sárhányó felőlgta az ütődés erejét. Így a kocsiiban ülők csak jelentéktelen zuzódásokat szenvedtek, a gép azonban teljesen használhatatlanná vált. A második kocsi, amely kidőlt a versenyzők sorából, Haupt Károly Magomobilja, a harmadik pedig a kétfőn kíséset Bugatti-kocsi. A Katschberg

hajmeresztő emelkedőin azután öt-re szaporodott a kocsialdozatok száma. Két Fiat-kocsi, a 31-es (Max Perimi) és a 35-ös (Ottó Maixner) — elvérzett a Katschbergen.

A katschbergi megálló után véres szerencsétlenség is történt. A versenyzők szerda reggel indultak neki a tura ötödik, nagyon veszélyes etappjának. A turrachi magaslapon újból több autó súlyos defektust szenvedett s az autók utasai közül néhányan életveszélyesen megsérültek. A meredektől való leereszkedéskor az egyik kocsi, amely versenyen kívül futja meg az utat, lezuhant a lejtőn, s *három utasa szörnyethalt.* A tragikus sorsu kocsi egy kis Graef-Stiff, amelynek valószínűleg elromlott a fékje, s a nekiszabadult kocsi *lezuhant a több száz méter magas sziklás szakadékba és három utasával együtt izzépporrá zuzódott.* A szörnyethalt utasok kilétét mindezeideig nem lehetett megállapítani.

Öngyilkosság a rendőri fogdában

Egy magzatelhajtással gyanúsított szülésznő felvágta az ereit

A szuboticaí rendőrséghez névtelen feljelentés érkezett, amely szerint egy tekintélyes szuboticaí gazdálkodó Szentai-uti lakása kertjében R. K., a szédálkodó leánya egy *csecsmőhullát dozott el.* A rendőrség megindította a nyomozást és pénteken délután *Mázics András* rendőrkapitány és dr. *Plavics Koszta* rendőrorvos kiszálltak a helyszínre és hosszas kutatás után a kert egyik félreeső részében egy háromnapos méhmagzatot találtak. *Mázics* rendőrkapitány tovább folytatta a nyomozást, amelynek folyamán nyomban letartóztatták R. K.-t és barátját, D. V. szuboticaí földbirtokost, akinek — mint kiderült — szintén jelentős szerepe van az angyalcsinálásban. A letartóztatott szerelmeseiket bezárolták a rendőrségre.

Mázics rendőrkapitány még a délután folyamán kihallgatta a megtevédt szerelmeseiket, akik elmondták, hogy a tiltott műtétről *Zvekanov Istvánné* szuboticaí bábaasszony segédkezett, aki munkájáért hétszáz dinárt kapott D. V.-tól.

A rendőrség R. K. és D. V. vallomása alapján *pénteken este letartóztatta a bábaasszonyt IV. kör, Grunduliceva-uca 34. szám alatti lakásán.* A rendőrségen *Zvekanovné* tagadta az ellene emelt vádat. Kihallgatásuk befejezése után mindhárom letartóztatottat felkísérték a harmadik emeleti rendőrségi fogdába.

Öngyilkossági kísérlet a rendőrségi fogdában

Este tíz órakor abból a cellából, amelyikbe *Zvekanovné* helyezték, nagy lármá vonta magára a foglárfigyelmét. Amikor felnyitotta a cella ajtaját, megdöbbenve vette észre, hogy *Zvekanov Istvánné* *vértől borítva hever a cella tapadóján.* Nyomban értesítette *Blázsics György* ügyeletes rendőrkapitányt és dr. *Plavics Koszta* orvost, akik azonnal a cellába siettek. *Plavics dr.* megvizsgálta az eszméletlenül fekvő asszonyt és megállapította, hogy *késsel felvágta karján az ütőereit.* A sebet bekötözte és értesítette a

mentőket, akik a szülésznőt a kórházba szállították. Állapota súlyos.

Blázsics rendőrkapitány elsősorban azt igyekezett kideríteni, hogy honnan szerezte *Zvekanovné* a kést. Megállapította, hogy az asszony magánál nem tarthatott semmiféle oly eszközt, amivel kárt tehetett volna magában, mert mielőtt a cellába kísérték, gondosan megmotozták. Az a gyanu, hogy a cellában tartózkodó nyolc cigányasszony egyike adta a kést *Zvekanovné*nek. A nyomozás folyik.

Zvekanovné bucsulevele

Az öngyilkos *Zvekanovné* a rendőrségen *ceruzával írott levelet találtak,* amelyben az asszony a férjétől bucsuzik. A kusza sorok azt bizonyítják, hogy a szülésznő *közvetlenül az öngyilkosság előtt,* a fogdában írta a levelet, amely a következőképpen hangzik:

Édes apukám itt menekülni másképp nem lehet, a leány szemembe azt állítja, előző este ott volt 11 órakor meg volt a gyerek, te is tudod, hogy hónapokkal előbb volt és hogy 1500 dindért egyeztem meg a fiatalemberrel és itt az urak is azt mondják én csináltam s összevissza keverem a szót. *Ne gondold arra, hogy bűnös vagyok* én nem hagyom magam ártatlanul ide-oda hurcolgatni egy leány miatt *csak téged és kislányom sajnálom.* Nagy szegényt hoztam, hogy ilyen helyre hoztak s itt pusztulok el, de ezt a gyalázatot mit szemembe megmondtak nem bírom elviselni. *Az éjjel fogok végezni magammal,* ha akárhogy is mert bűnös nem vagyok, mert ha akartam volna rajta segíteni első időben segitettem volna. Ezt azok olvassák akik nálam megtalálják a levelet. Ha az a nő nem sajnál engem bajba hozni, legalább nézne gyermekemet. De egy ilyen nőnek nincs szíve mert az övét se dobta volna el. Vigyázz a gyermekemre édes kis apukám. Isten veled, feledd könynyen. Csókold kislányom helyettem.

A kórházból késő éjszaka nyert értesülésünk szerint *Zvekanovné* *délután sulyos, de bizni lehet életben maradásában.*

Az árvízkatasztrófa okait bizottság vizsgálja meg

Julius 2-án tart ülést a bizottság Noviszadon

Novisadról jelentik: Julius 2-án ül össze Noviszadon az a bizottság, amelynek az a feladata, hogy megvizsgálja a bácskai és baranyai árvízkatasztrófa okait és megállapítsa, hogy kik felelősek az áradásokért. A bizottságban a beogradi egyetem hidrotechnikai osztályának egy tanára, a földművelésügyi és a hadügyminiszterium egy-egy szakértője, a Jugoszláviai Mérnökök és Építészek Egyesületének egy tagja, Zsakics titeli és Dulics sentai mérnökök, valamint Novisad város képviselőjében Stefanovics Zsarko polgármester vesznek részt. A bizottság meg fogja állapítani az árvíz-okozta károkat és a helyszínén megtekinti — ahol lehetséges — az át-szakított gátakat és jelentést kér az áramtensítő társulatoktól azokról a preventív rendszabályokról, amelyeket az áradás kezdetén az árvíz meggátálása végett életbeléptettek.

Felrobbant hadihajó

Hétszázötven kilogramm ekrazit explodált

Newyorkból jelentik: Borzalmas katasztrófa borítja gyászba az amerikai haditengerészetet. A méreteiben is megrendítő szerencsétlenség a páncélozott Mississippi hajón szedte áldozatait, számszerint 48 embert, akik közül három tiszt meghalt, a legénység közül pedig husz súlyosan megsebesült, a többi meghalt. A hajó Kalifornia közelében lögyakorlatokat végzett. Amikor a tűzerek a második páncéltorony 35 cm.-es ágyuját megtöltötték, az ágyu závarzatában rendellenességet láttak, amire a vezető tiszt felgyújtotta a villamos lámpát. Ebben a pillanatban vakító láng csapott ki a csőből, a páncéltornyot valóságos elsöpörte a tűzáradat, amelyben 750 kilogramm robbanó anyag explodált.

Hogy a szörnyű robbanás közvetlen oka mi lehet, még nem tudni. Lehetséges, hogy az a katona, aki parancsot kapott, hogy világítsa meg a páncéltornyot, tévedésből azt az elektromos gombot nyomta meg, amelyre az ágyu estül.

A robbanás következményei megdöbbentő hatásúak voltak. A másodpercrek egy tört része elég volt ahhoz, hogy vagy 50 tengerész megfulladjon vagy élve elégjen. A hőség oly irtóztató volt, hogy a páncéltorony acéja megolvadt és csak a legnehezebb óvintézkedésekkel lehetett a katasztrófa színhelyét megközelíteni.

Az explóziók után a Mississippi parancsnoka teljes gözzel Sam Pedro felé közeledett és egyben drótnélküli telegramm-jelt adott a katasztrófáról. Alig ért be a hajó a sampedro kikötőbe, amikor újabb detonáció rázkódtatta meg a levegőt. A páncéltorony második, ugyancsak megtöltött ágyuja is elsült, az ágyugolyó kirepült belőle, szerencsére a tenger irányában, de így is alig pár száz méterre repült el egy arra haladó hajó mellett. Ha a páncéltorony csak egy-két fokkal fordult volna arrébb, az ekrazitlövedék San Pedro városára csapott volna le és akkor a szerencsétlenség példátlan méretűre nőtt volna meg.

HIREK

— Szombaton aláírják a már elkészült jugoszláv-magyar konvenciókat. A Beogradban tárgyaló magyar delegáció vezetője Wodianer Lipót pénteken visszaérkezett Beogradba és délelőtt felkereste Pesics Ninkót a jugoszláv delegáció vezetőjét, akivel hosszasan tanácskozott. Elhatározták ez alkalommal, hogy a két delegáció szombaton délután együttes plenáris ülést tart, amelyen aláírják a már elkészült konvenciókat.

— A Dunabizottság megkezdte üléseit. Beogradból jelentik: A Nemzetközi Dunabizottság tagjai pénteken délelőtt meglátogatták Pasics miniszterelnököt és Nincsiacs külügyminisztert, majd Gavrilovics Pante és Ribarž Otokár külügyminiszteriumi osztályvezetők-nél tettek látogatást. A bizottság tagjai ezután az udvart keresték fel, ahol az udvari fogadókönyvbe bejegyezték neveiket. Délután a bizottság tagjai a közlekedésügyi miniszterrel s a pénzügyminiszterrel tárgyaltak, majd délután öt órakor az új egyetem dísztermében teljes ülést tartottak, amelyen Nincsiacs külügyminiszter tartotta az üdvözlő-beszédet. Az ülésen megválasztották az albizottságok tagjait és kijelölték azok munkakörét.

— Véget ért a noviszadi konzervgyári sztrájk. Noviszadról jelentik: A Prunus gyümölcskonzervgyár 60 munkása háromnapos sztrájk után pénteken újból munkába lépett. A gyár vezetősége teljesítette a munkásságnak 3 dináros órabér-javításra és 50 százalékos túlóra-díjazásra vonatkozó követelését.

— Aranyéremmel kitüntetett szubotical ipartelepek. Noviszadról jelentik: A noviszadi mintavásár igazgatóságához pénteken érkezett meg a kereskedelmi és ipari minisztérium leirata, amely szerint a minisztérium a mintavásár vezetőségének elterjesztésére a következő szubotical ipartelepeket aranyéremmel tüntette ki: Bélipar R.-T., Löwy és Társa keményítőgyár, Zorka vegyipari r.-t., Sztantics és Lassner koporsógyár, Mednyanszki és Mayer »Mema« butorveret- és galvanizálógyár, Rottmann Imre vasbutorgyár.

— Időjárás. (Popovics György közoktatásügyi inspektor jóslata). Zivatarra hajló idő jár, nagyobb változásra való kilátás nélkül.

— Az Aranymadár előadása a Legényegyletben. A szubotical Katolikus Legényegylet június 22-ikén este megismétli az Aranymadár előadását. Az előadás félkilenckor kezdődik. A Legényegylet műkedvelői június 21-ikén délután hat órakor futballmérkőzést játszanak a Bácska-pályán a zenekar tagjaival.

— Súlyos vasuti szerencsétlenség Németországban. Berlinből jelentik: Iserlohnban a közuti vasút fékje elromlott és a vonat egy gyárépületbe futott be, amelyet teljesen összerombolt. A szerencsétlenségnek 21 halottja és 30 súlyos sebesültje van.

— Eljegyzés. Dózsay Jucl és Kommerer Fécj jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— A noviszadi rendőrség akciója a drágaság letörésére. Noviszadról jelentik: A rendőrség erőlyesen folytatja a drágaság letörésére irányuló akcióját. Mindezekelőtt megkereste a járásbírósgot, hogy az árdrágítási ügyeket soron kívül intézzék el. Pénteken a járásbírósg tiz piaci árus ügyében itélkezett, akiket, mert az árak nem voltak kifüggesztve, egyenként öt-öt napi elzárásra és ötszáz dinár pénzbüntetésre ítelt. A kereskedők küldöttsége pénteken megjelent Djakov Sándor rendőrkapitány előtt; kifejtették, hogy teljesen alap nélküli az a feltevés, hogy a kereskedők mesterségesen drágítják az árakat és adatokat tártak a rendőrkapitány elé, amelyek tanúsítják, hogy a mai viszonyok mellett minimális haszonra dolgoznak.)

— Beogradi diákok Sentán. Sentáról jelentik: A beogradi elemi iskolák 100 növendéke szombaton Sentára érkezik a város megtekintésére. A város a beogradi diákok részére ünneplés fogadtatást készít elő és vasárnap hangversenyt rendez tiszteletükre.

— Wilson veje elnökjelölt. Washingtonból jelentik: Mac Coonol, Wilson veje és D. Smith, Newyork polgármestere a novemberi elnökválasztáson jelöltetik magukat a köztársasági elnöki, illetve alelnöki állásra.

— Pusztító vihar Franciaországban. Párisból jelentik: Csütörtökön és pénteken egész Franciaországban óriási felhőszakadás és vihar pusztított. Az anyagi kár, különösen a vetésekben, igen nagy. A villám több embert megölt és sok házat felgyújtott.

— Elfogott zsebmetszők. Noviszadról jelentik: A novisadi rendőrség pénteken letartóztatta Horvát Borbála stanicisi és Kovács Mária suboticali zsebmetszőket, akik a halpiacon több zsebmetszést követtek el. — Ugyancsak zsebmetszésért elfogták Hadik Ferenc novisadi csavargót is.

— Betörés Molon. Sentáról jelentik: Hegedüs Péter moholi kereskedő üzletébe csütörtök éjszaka betörték és elvittek pár ezer dinár értékű árut. A rendőrség a tettest még aznap elfogta Beretka András tizenkilenc éves petrovszelói fiatalember személyében, akit átadtak a suboticali ügyészségnek.

— Halálozás. Özv. Kálnay Sománé Budapesten folyó hó 17-ikén elhunyt. Holttestét hazaszállították Subotícára, ahol a családi sirboltban pénteken délelőtt temették el. Kálnay Béla igazgató és dr. Kálnay László budapesti ügyvéd az elhunytban édesanyjukat gyászolják.

— A sentai cipészek jubiláris ünnepélye. Sentáról jelentik: A sentai cipészek egyesülete Urnapján ünnepelte meg jubiláris évfordulóját. Az ünnepélyen dr. Keceli ügyvéd, Novosel Mihály és Horváth Mihály káplán mondtak üdvözlő beszédeket és a közönség lelkesen ünnepelte dr. Lovászy Antalnét zászlóanyát.

— A subotical izr. nőegylet közgyűlése. A subotical izr. nőegylet és népkonyha folyó hó 22-én, vasárnap délelőtt fél 11 órakor tartja évi rendes közgyűlését az izraelita népiskola helyiségében, melyre a t. tagokat ez uton hívja meg az Elnökség.

— A sentai katolikus hitközség gyűlése. Sentáról jelentik: A sentai római katolikus hitközség szerdán tartott gyűlésén megállapították a kántorok javadalmazását, majd elhatározták, hogy felhívják Gózon prépost-piébánost, hogy a félbenmaradt templom felépítése ügyében minden intézkedést tegyen meg.

— A sombori r. kath. Legényegylet folyó évi június hó 21-én este 8 órai kezdettel tartja kertmeznívó táncmulatságát kabaréval egybekötve.

— Gyászistentisztelet dr. Singer Bernát főrabbi és Hartmann Rafael emlékére. A subotical izr. hitközség vasárnap, f. hó 22-én délelőtt fél 11 órakor ünnepélyes rekviemet tart Hartmann Rafaelnek, a nagyszívű emberbarátnak halálának évfordulója alkalmával. Ugyancsak vasárnap délután a rendes istentisztelet keretében, fél 8 órakor, tart gyászistentiszteletet a hitközség kegyelettel, elhunyt kitéző főpapja, dr. Singer Bernát emlékére.

— Megtalálták a sentai hidfestésnél szerencsétlenül járt munkás holttestét. Sentáról jelentik: Gyurasch Iván, mint közöltük, a sentai hidfestési munkálatok közben az állványról beleesett a Tiszába. A szerencsétlenül járt munkás holttestét pénteken kifogták a vízből. Gyurasch családja kártérítési pört indít a vállalkozó ellen.

— Dentist Schäffer Géza rendel délelőtt 8—12-ig, délután 2—6-ig.

— Székrekedésnél reggel éhgyomorral egy pohár természetes »Ferenc József« keserűvizet iszunk.

SPORT

— Kisorsolták a kardvívó csapatverseny első fordulóját. Párisból jelentik: A francia olimpiai bizottság tegnap kisorsolta a tör- és a kardolimpiász puljait. A kardolimpiász ugyanis párhuzamosan folyó pulok formájában aképpen rendezik, hogy a különböző nemzeti csapatokat négyes, illetve hármas csoportokba osztják, amelyekből mindig két-két győztes csapat megy tovább a következő pulba, mindaddig, amíg két csapat marad a döntő küzdelemre. A magyar kardcsapat az első fordulóban Anglia és Dánia csapata fog mérkőzni. A kardcsapatverseny július 13-án kezdődik. A magyar törőcsapat az első pulban Franciaország, Spanyolország és Litvánia csapatával kerül össze. A törvívó olimpiász már június 27-én kezdődik.

— Az MTK győzött Münchenben. Az MTK csapata a legjobb összeállításban mérkőzött tegnap a müncheni Wacker csapatával, 8000 néző előtt. A győztes gólt Opatá lötte. A magyar csapat legjobb emberei Nadler, Mandl és Opatá voltak.

TÖZSDE

A dinár külföldi árfolyamai

1924. június 20.

Zürich 6.7250,

Genf 6.7350.

Berlin deviza 49.9—50.4 milliárd márká, valuta 48.65—48.85 milliárd márká. Bécs deviza 836—840 valuta 833—839.

Prága 40.325—40.825.

London 362—362.50.

Newyork 119.

— Noviszadi terménytőzsde, június 20. Mérsékelt forgalom mellett változatlan áruk. Buza, bácskai 300—305 dinár. Árpá, bácskai 270—275 dinár. Zab, bácskai 275—280 dinár. Tengeri, bácskai, prompt 230—232.50 dinár. Fehérbab 600—610 dinár. Liszt, bácskai 0-ás GG. 465—470 dinár, 0-ás G. 460—465 dinár, 2-es 415—420 dinár, 5-ös 365—370 dinár, 6-os 340—345 dinár, 7-es 290—300 dinár. Korpa 190—195 dinár.

— A sentai gabonáárak. Irányzat lassult. Buza 305 dinár. Tengeri 270 dinár. Árpá 275 dinár. Zab 250 dinár. Köles 250 dinár. Bab 400 dinár. Korpa 190 dinár.

— Beograd, június 20. Zürich 6.7250, Budapest 11.0000, London 24.4650, Páris 30.40, Vínánó 24.4375, Prága 16.65, Budapest 0.0065, Bécs 0.0079¹/₄, Bukarest 2.50, Szófia 4.10.

— Budapesti értéktőzsde, június 20. Csekély forgalom mellett az árfolyamok nem szenvedtek változást. Tőzsdezárlat: (ezer koronákban): Bankok: Angolmagy. 56, Bosny. agrár 57, Földhitelb. 325, Hazai 179, Szlavon jelz. 58, Lloyd-bank 11, Magyar Hitel 560, Mercur 13, Osztrák Hitel 197, Keresk. bank 1170. Takarékpénztárak: Belvárosi 27, Egycsült főv. 150, Ált. takarékb. 146, Moktár 240, Pesti hazai 3740. Biztosítók: 1. Magyar bizt. 9000, Fonciére 220. Malmok: Back-malom 58, Borsod-miskolci 115, Concordia 38, I. bpesti gm. 150, Gizella 55, Hungária 100, Királymalom 28. Bányák és téglagyárak: Beocsini 965, Borsodi 125, Szentlőrinci 65, Cement 77, Szászvári 355, Kohó 465, Drasche 200, Magnezit 1825, Ált. köszézb. 3260, Ujlaki 180, Urikányi 1015. Nyomdak: Franklin 90. Vasművek és gépgyárak: Gróf Csáky 18, Gazd. gép 180, Fegyver 1240, Frankl 120, Ganz Dan. 3180, Ganz vill. 1420, Hofherr 143, Kistarcsai 50, Lipták 14, Rimamurányi 123, Roesemann 85, Schlick 70. Különtétele vállalatok: Ált. gázizzó 15, Bárdi 12, Baróti 3, Bóni 74, Danica 12.5, Diana 8, Dorogi 31, Délicukor 450, Czinner 14.

Cséplőgépkéfeiket

megrendelésre 48 óra alatt készít

Weiss kefégyár Subotica

Telefon 185.

NYILTTÉR.

Női szabászati szakrajz tanfolyam!

Értesítem a helyi és vidéki nőszabó és varrónőket, hogy a nyár folyamán továbbképző

női szabászati szakrajz tanfolyamot

nyitok. Beiratkozni lehet naponta délelőtt 8 órától délután 6-ig. Urihölgyeknek külön előadást tartok a divat alakulatáról és szakrajzból.

Az első előadás kezdődik, I. csoport: folyó hó 23-án, II. csoport július hó 1-én; a vidékiek bármely időben megkezdhetik a tanulást.

Kívánatra külön órát is adok bármely időben.

Tisztelettel!

CSAPÓ SÁNDOR

volt technológiai szakrajz előadó,
Subotica, VIII., Karadžičeva ul. 4

Értesítés.

Értesítem tisztelt vevőimet, hogy Simon Béla szentái volt ügynökömtől a megbízást visszavontam és így nevezett nincs jogosítva az ő és általam közvetlenül vagy közvetve szállított áruk vételárát felvenni, miért is kérem, hogy fizetéseiket a saját érdekében okvetlen csak is énnálam eszközöljék.

Tisztelettel:

Weiss Jenő

4857

kéfeárugyáros Subotica

Önkéntes árverés.

Subotica a város belterületén 5 szobából ké konyhából, egy kis üzlethelyiségből és mellékhelyiségekből álló ház, amelyben egy két szobából és konyhából álló lakás azonnal átvehető f. hó 29-én délelőtt 9 órakor ügyvédi irodámban, ahol a közelebbi feltételek is megtudhatók, önkéntes árverésen eladásra kerül.

Dr. Kellert Benő

4602

ügyvéd, Subotica Pašičeva ul. 5

Értesítés

Műhímező tanfolyamot nyitottam, amelyen rövid idő alatt elsajátítható bármely karika-hajós varrógépen a divatos műhímzés u. m.: madeira, richelieu, renaissance, léghímzés, por- és színes hímzés, hardanger, perzsa, ajour, azonkívül stop-polás.

4535

Pataki Erzsi

Mucsi-telep 89, a törvényszéktől 8 percre

Állami osztálysorsjegyek
őnyereménye és jutalma

Din. 1,500,000

I. osztály huzása:

1924 évi július 8-án és 9-én

1/1 sorsjegy Din. 80., 1/2 sorsjegy Din. 40.
és 1/4 sorsjegy ára Din. 20.

Vidékre postaköltség Din. 3.—

Sorsjegyek minden mennyiségben
kaphatók:

LEPEDÁT i JOVÁNOVIĆ
FŐELÁRUSÍTÓKNÁL SUBOTICA

TELEFON 214.

4359

MARCONI

RADIOTELEPHON

Magánhasználatra azonnal felszerelhető. Kapcsolat Európa összes nagy városaival. Előjegyzéseket elfogad.

MATIJA REH SUBOTICA

Szerb kir. udvari szállító, a Marconi's Wireless Telegraph Co Ltd. képviselője, Zmaj Jovana ul. 2.

VILLANYSZERELŐ

ki egy gyári telepet önállóan tud kezelni és motorokhoz is jól ért

FELVÉTELIK

Ajánlatok eddigi működés és fizetési igény megjelölésével alanti címre küldendők

Gerber Nándor és Fia sörgyár St.-Bečej.

10.000 dinárért

bárki szerezhethet magának a fővárosban kemény anyagból épített

házat vagy 300 □ öles telket

Nagyszámu telek és ház eladó kis részletfizetésre. A ház és telek ára 37.000 dinár. — Felvilágosításokkal szolgál: **TIH. S. MARKOVIĆ, BEOGRAD-TERAZIJE** Kralja Milana 3. — Telefon 34—31.

Nyaraló

bándi városban, 4 szoba, 1 konyha pincével. Egy melléképület mely áll 1 szoba, konyha, kamra, istálló, pince, baromfiudvar, konyhakert háromnegyed hold szőlővel, szép parkkal, közel a fürdőhöz **OLCSÓ ÁRON ELADÓ.** — Cim: Schmolka hirdetőirodában, Novisad, Futoški p. 2.

Kender és kötéláru készítőik

kik képviselőtüket jól bevezetett és szakmabeli képviselőnek átadni óhajtják teyenek ajánlatot: **ZAGREB I., POSTAFIÓK 300.**

CHOCOLAT

RUFF

SUBOTICA

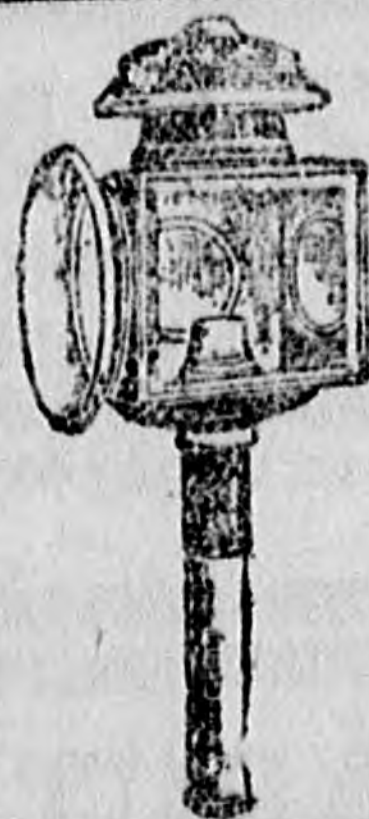
A következő iskola évre

előkelő gráci család elfogad néhány 10—15 éves urileányt gondos nevelésre.

Kérdezősködések:

Familie A. Zorzini Graz, Glasistrasse 37.
vagy V. Kučera Zagreb, Palmotičeva 5.

4596

GUMMIKEREKEK

kocsilámpák, csavarok, kocsivasalások, sátorbőr, műbőr, viaszos vászon, tapéta, kocsipozító, kocsiszőnyeg, mindennemű kocsikellékek, gombkészítőgépek, gombreszek, kártológépek

LÜTZE ÁGOSTON

kocsikellékek gyári raktárában Novisad, Carinska ul. 10. (a vármihatal közelében) állandóan raktáron.

A legjobb, legtartalmasabb, legolcsóbb magyarnyelvű méhészeti szaklap a Stari-Bečejben megjelenő

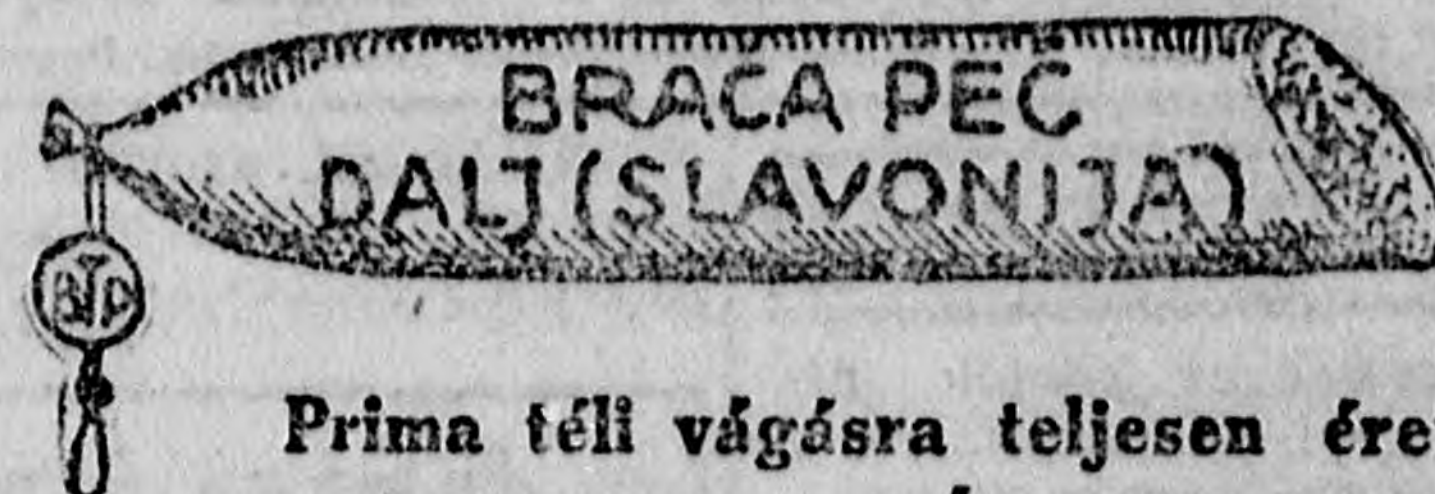
„Vajdasági Méhészeti Lapok“

Tartalma, főleg népszerű mellékletei, mindenkit érdekelnek. Előfizetés az 1923. évre 60.— dinár, az 1923—1924. évekre 100.— dinár. Mutatványszám 6 dinár ellenében bérmentve.

GOLYÓSCSAPÁGY JAVÍTÓ-MŰHELY

FELLEGI JÓZSEF és TSA
NOVISAD, LAZE KOSTIĆA 28

3690

Prima téli vágásra teljesen érett szalámi gyára. — Állandó raktár!

Eladó lakóház azonnal beköltözhető lakással, jutányos áron és kedvező fizetési feltételek mellett. Zeleznički red (Német végsor) 13/15 szám. **Kalnitz és Leipnicker, Veliki-Bečkerek** Tamasovačka ulica 5 szám. 4501

Dzsávics, Hódi templom-festők

művészi kivitelben elvállal szobafestést, mázolást, műerezést. **Tanonc felvétetik.** Cim: Subotica gimnazija, Vel. Bečkerek Roknics foto-szalón.

6310

FÜZŐKÜLÖNLEGESSÉGEK

Maskótók, melltartók eredeti francia és angol modellek után készülnek **DIMITRIJEVIC JULISKA** fűzőtermében, Scotus Viatora ulica 10. Tisztítás és rossz fűzők újjáalakítása a legpontosabban eszközöltetik.

6225

Vadászat és sport

speciális szaküzlet

Óriási választék vadászfegyverek, vadászlőszerek és vadászfelszerelési cikkekben. — Vadászfegyverek raktáron minden gyártmányban és minden kaliberben. Az ország legolcsóbb és legjobban felszerelt vadászati szaküzlete

Nagyban! Árjegyzék ingyen! Kicsinyben! Nagy raktár:

**FOOTBALL-
TENNIS- és
ATLETIKAI**

felszerelési cikkekben.

Angol és német football-labdák és cipők — Eredeti angol Slazengers Doherty és Pattersen-rakettok Tűzijátékok! Halászati felszerelések!

V. Bata Sin, Subotica

3890

ELADÓ HÁZ

Stari-Bečejben, a Kralja Aleksandra (volt Templom) utcában közel a városhoz, újonnan épült sarokház, mely ugy vendéglőnek mint üzletnek alkalmas (ezen a helyen 30 évig vendéglő volt) és melyben jelenleg két utcára nyíló üzlethelyiség, 3 lakószoba, 1 előszoba, 1 konyha, 1 kizikamra, 1 fürdőszoba, 1 cementírozott pince és 1 nagy kamra a főépület alatt van. Azonkívül a melléképületben 1 alsókonyha, 2 raktár, 1 istálló és 2 nagyobb felszer van. Fizetési feltételek megegyezését szerint. Az összes helyiségek azonnal elfoglalhatók. — Érdeklődni lehet a tulajdonosnál:

GJÓKA BOŠKOVIĆ

építési vállalkozó Stari-Bečej.

4431

CSÉPLŐGARNITURÁK

HEINRICH LANZ MANNHEIM GYÁTMÁNYU

ÁLLANDÓAN RAKTÁRON

„FERRUM“, BEOGRAD

SKOPLJANSKA 18 4273 TAVALYI ÁRAK!

Körző június 20-tól
péntektől
június 22-ig
vasárnapig

A DZSUNGEL ISTENNŐJE
3 részben, 30 felvonásban. — A szezon legizgalmasabb filmje.
1. rész:
Az oroszlanok martaléka és a borzalmak hajója
10 felvonásban. Főszereplők Elton Field, Truman von Deyk.

LEVELEZÉS
Ismeretséget könnék urimberrel. Leveleket I. T. Sombor, Poste restante.
4577

Házasodni óhajtó urak és hölgyek címét kéri Közevitő-iroda Subotica, I. Agina ulica 11.
4541

Férjhez menne fess. 50 éves izraelita özvegy jó egészségiállal, szépen berendezett lakással. Megkeresés a kiadóhivatalba.
4574

Egy jókarban levő **zongora** helyszüke miatt igen olcsón **eladó.**
PÉTER KÁROLY
kereskedő TEMERIN. 4605

FOGLALKOZÁS
Utazó kereskedő elsőrangú képviselőletet keres különböző, lehetőleg szeszgyarmatár-, festék-, délygümölcs-szakmában Bánt részére. Cim: Begahirdető. Vel.-Beckerek.
4500

Munkáslányok könnyű munkára. jó fizetéssel. felvétetnek. Mekka szőnyegszövő. Paja Dobanovačka ulica 8.
4477

Intelligens, képzett urinó, ki a háztartás minden ágában jártas, idősebb, egyedül álló urhoz, házigazdónak azonnal elmenne. Fennjáró beteget fürdőbe elkísérné. Szíves megkeresést »Házias« jellege alatt a kiadóba. 4560

Munkáslányok azonnal felvétetnek Johanna szikvizgyár. Párhuzamos-ut 225.
4554

GÖZGÉP
„Höcker“ rendszerű 25 HP, új csövekkel, üzemmegnagyobbítás miatt jutányosan **eladó.**
HEINBACH MIKLÓS
NAKOVO (Banat) 4601

Jobb házból való leány kiszolgáláshoz és egy fiú gyakornoknak felvétetik Heumann Mór könyvkereskedésében, Subotica.
4409

Kifutó felvétetik. Kramer Antal és Társa. 4537

Borbélymunkás, fiatal, beléphet azonnal. Sokolska ulica 2.
4615

HÁZ
vendéglővel, nagy kerthelyiség, urilakás, a piactéren szabad kézből **ELADÓ**
Bővebbet
Hajduska Frida
Bačka-Topola
4581

Péktonocot felveszek. — Koncz Ferenc pékmester. Horgos.
4568

Intelligentes, deutsches Fräulein sucht Stelle zu Kinder. Adresse Administration des Blattes unter »Ernst«.
4567

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vastagbetűs és olcsó kótázással számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Allátkeresők az apróhirdetési díj feltétlenül. Előfizetési díj havonta 45 din., negyedévre 135 din. Kérdezőkérdezőkhez válaszlevegő melléklend.

Okleveles gyógyszerész kisegítést keres rövidebb időre, azonnalra. Szklenkay Aristid Novisad, Serum zavod.
4599

Fűszerkereskedősegéd július elsejére állást keres. Az angró- és detail-üzletben 10 évi gyakorlatom van, beszélek magyarul, németül és szerbül, elfoglalnék segédi, raktárnoki vagy utazói állást. Leveleket »Fűszerkereskedő« jellege alatt a kiadó továbbít.
4603

Előkelő biztosító társaság keres agilis, megbízható üzletszerző tisztviselőket. Ajánlatokat „Biztosítás“ jellegre a kiadóba
4591

»Danica« Industrija cipela felvesz egy elsőrendű ragasztót és elsőrendű galanterie és magas női munkásokat. Albina ulica 1.
4589

Tűző azonnalra felvétetik Polgárnál. Vilsonova ulica 36.
4572

Mérlegképes könyvelő napi 2—3 óra azonnalra felvétetik. Ajánlatok fizetési igény megjelölésével a kiadóba kéretnek. 4571

KÖLNI VIZ
„FIFI“
készít
Pinter gyógyszerész
nagytemplom mellett
Subotica
3884

Perfekter deutscher Korrespondent, der ungarischen Sprache mächtig, flotter Stenograph und Maschinenschreiber sucht Nachmittagsbeschäftigung. Eilofferte an die Administration erbeten. 4608

VÉTEL-ELADÁS

Egy drb jó állapotban levő, gumival felszerelt, 7½ tonnás teherautó. 22 HP, Praga-gyártmány eladó Bačka-Topolán, Kovács Józsefnél, 693. házszám.
4470

Gumirádlis, fődolcsó hintó eladó Pálcsan. Sefőci piactéri üzletében. 4526

Egy jóforgalmú vendéglő és étterem a beltéren, teljes berendezéssel, vagy anélkül eladó. Azonnal átvethető. Cim a kiadóban.
4533

KÖLCSÖNT

szerezne háztulajdonosnak legjutányosabb feltételek mellett, aki egészséges lakást adna saját házában

ILIJA BAJIC
ügynöki, bizományi és tudakozó iroda Subotica L, Sokolska ulica 19.

30 olcsó nap! Gumi esőköpenyek, lüszterkabátok, férfi- és fiúöltönyök, szalmakalapok, sapkák bámulatosan leszállított árban Eisler Izsónál, barátok temploma során. 4549

Kiárulás! Az összes raktáron levő férfi-, fiú- és gyermekruhák minden elfogadható áron kiárultatnak. Tessék meggyőződni. Csak e hónapban, míg a készlet tart. Földes Samu ruhaárúházában, a Nádor-kávéház mellett, Suboticán. 2639

Székács-féle I. nemesített buzavetőmag előjegyezhető és kapható míg a készlet tart. Tóth János fatereszkedő topolai gazdaságában. 4580

június 21-től
szombattól
június 22-ig
vasárnapig

Lifka

AZ ARANYHÁLÓ

filmdráma 6 felvonásban.

Főszereplők Julia Serda, Ernst Hoffmann.

Eladó kerékpár. Megtekinthető »Bata« cipőkereskedésben. 4613

Különböző butoroko, használt, de jókarban lévő ebéd- és szalagarnitúra minden elfogadható ártól eladó. Cim a kiadóban. 4614

Cipőtűző balkaros génet azonnal eladok. Cim: Samu József, Kalimegdanska ulica 26. 4569

Eladó kisebb temetkezési vállalat teljes felszereléssel, keveset használt, üvegezett gyászkoocsival, Budanovičnál. Baimok. 4606

Csésőlgarnitúra. 8 HP, huzatos Hofherr eladó. Jókarban. Értekezni Bačka-Topolán. — Karkaturában vagy Csikmák Mátyásnál. Sentán. 4605

Háromiáratu malom eladó egy villany- és egy nyersolajmotorral elsőrendű buzatermő vidéken, állomás közelében, köves ut mellett. Villanymalom, Malidjós (Kishegyes). 4579

RÓKA
DIVATCIPÉSZETE
SUBOTICA
PAŠIČEVA ULICA 9.

Autogén forrasztókészüléket keresünk megvételre. Földvári és Bergel, Sombor. 4578

Jókarban levő használt írógépet megvételre keresünk. Brača Goldner Subotica, iégszekrénygyára. 4565

Eladó kocsmá, nőnek is alkalmas. Bővebbet Posta-utca 5, a trafikban. 4522

KÜLÖNFÉLE

Hizásnál, kövérségnél a dr. Hoffbauer soványítólabdacok teljesen ártalmatlanok és étrendi változás nélkül is biztosan hatnak. Kimerítő leírás orvosi bizonyítványokkal ingyen. Postán utánvétellel illés-gyógyszertár, főpostával szemben. 3286

SZÓDAVIZET
legkisebb mennyiségben is gyári áron szállít házhoz bárkinek Pálcsra is »Johanna« szikvizgyár Subotica. Telefon 532.

Fiatal házaspár keres közel a beltérhez butorozott szobát konyhasználattal vagy előszobával. Cimeket a kiadóba kér. 4556

Csinosan butorozott szobát keresek azonnalra. Cimeket a kiadóba kérek.

Pálcsan kiadó 1—2 szoba konyhával, verandahasználattal, szép villában, portmentes helyen. Cim a kiadóban. 4570

Két butorozott szoba kiadó. Cim a kiadóban. 4592

Két fátalembert részére szoba kiadó teljes ellátással. Cim a kiadóban. 4590

Jég kapható nagyban és kicsinyben. Palotás István, Frankopanska ulica (Magyar-ut.) 27. 4612

Két elegáns butorozott szobát keres nagyvállalat-igazgató részére. Cim a kiadóban. 4512

Sentán, külső járón, 30 és 6 lánca földeladó, Bergel Jakab ügyök. 4601

GROZIT
KALCSUK ASZFALT KOMPOZICIOVAL BEVONT SZAGTALAN BŐRFEDÉLLEMEZ ERŐS TARTOS VIHARTALLO
CSAK EZEN TÍMKÉVEL ALLATOTT FEDÉLLEMEZT FOGADJON ELI GYÁRTJA: BELGRÁDI ASZFALT ÉS KÁTRÁNYVEGYTERMEKGYÁRA

Gyártmányaink:

Asphalt és kátrányfedéllemez, asphalt szigetelőlemez, kőszénkátrány, fa cement, karbolineum, kőszénkátrányszurok fedél-lakk, bitumen, asphalt mastix stb. Müszaki osztályunk elvállal és készít: Asphaltjárda, kocsiút és belső helyiség burkolását tiszta, termézetes asphalttal. Vizmentes fedések.

elszigetelések asphalttal és asphalt elszigetelő lemezzel. Tetőedést kátránylemezzel tiszta, termézetes bitumenből készült szagtalan asphalt fedőlemezzel. Nedves falak száraztátételét. Talajviz elszigetelését saját rendszerünk szerint. Öreg tetőjavítást és kátrányozást. Facementtetőt több évi jótállás mellett.

Sürgőnycim: GROZIT. Telefonszám: 27-20

Gyártja: Beograd Asphalt és Kátrány Vegytermékek Gyára, Beograd Vuka Karadžića 6
Subotica képviselő: SCHWEIGER I DRUG.

4 HP
petroleummotor
vetőgépek
szecska vágók,
olaj, kenőcs, gyanta
legolcsóbban
Zentai János és Fia
Subotica
4342

I-a MÉSZ
I-a RETORTAFASZÉN

azonnali szállításra

FRIEDMANN & STERK
ZAGREB, Meduličeva 17. SUBOTICA, Aleksandrova 7.
VRŠAC, Jevrejska 12. NOVISAD, Carinska ul. 6.
4053

SZENTI és VIRÁG

épület- és butorgyára, Subotica Sudarevičeva ul. 66. Telefon 383.

Legmodernebb gépekkel felszerelt helyiségekben készít asztalos-, lakatos- és parkettázási munkákat és teljes lakberendezéseket a legmodernebb kivitelben és az ország bármely területére jótállás mellett szállít. Tisztviselőknök részletfizetési kedvezményt ad. 3711

ÜGYELJEN A CIMRE! **OLCSÓÉRT JÓ ÁRUT** ÜGYELJEN A CIMRE!
ENGLER ALBERT HARISNYA ÁRUHÁZÁBAN VEHET
ahol a legolcsóbból a legfinomabbig szávatolt legjobb minőségű **HARISNYÁT** kaphat
Női és férfi uszó dresszek **STROSMAJEROVA ULICA 8.** hallatlan olcsó árakban